

A nemzeti szuverenitás védelme

Az USA külföldi befolyás elleni törvénye és a magyar szuverenitásvédelmi törvény *Összehasonlító elemzés*

A tanulmány szerzői:

Fernanda G. Nicola

a Washington DC-ben működő the American University Washington College of Law jogászprofesszora, egyben a nemzetközi szervezetkért, nemzetközi jogért és nemzetközi fejlesztéspolitikáért felelős program vezetője

Ligeti Miklós

jogi vezető

Transparency International Magyarország Alapítvány

A tanulmány a Transparency International Magyarország Alapítvány és a szerzők álláspontját tükrözi.

A tanulmányban szereplő valamennyi megállapítás, állítás, következtetés és kijelentés a tanulmány kézírata lezárásának időpontjában pontosnak tekinthető.

A szerzők és a Transparency International Magyarország Alapítvány nem vállal felelősséget a tanulmányban szereplő adatok és megállapítások más célra vagy más összefüggésben történő felhasználásáért.

Kézirat lezárásának ideje: 2024. június 18.

Transparency International Magyarország Alapítvány

1055 Budapest, Falk Miksa u. 30. IV/2.

Tel: +361/269 95 34

E-mail: info@transparency.hu

www.transparency.hu

© Fernanda Nicola. Minden jog fenntartva.

© Miklós Ligeti. Minden jog fenntartva.

© 2024 Transparency International Magyarország Alapítvány. Minden jog fenntartva.

Tartalomjegyzék

Vezetői összefoglaló	4
1. Bevezetés	6
2. Az USA külföldi befolyásra vonatkozó törvénye.....	7
3. A külföldi befolyás elleni küzdelem ürügyén Magyarországon elfogadott törvények.....	9
4. A szuverenitásvédelmi törvény.....	11
5. A szuverenitásvédelmi törvény és a FARA összehasonlítása.....	13
6. Következtetés	15

Vezetői összefoglaló

Az Egyesült Államok 1938-ban fogadta el a külföldi ügynökök nyilvántartásáról szóló törvényt (Foreign Agents Registration Act, FARA) válaszul a külföldi propagandával kapcsolatos félelmekre. A FARA a hatálya alá tartozó személyek és szervezetek számára nyilvántartásba vétel útján történő nyilvános működést ír elő. A törvényt eddig összesen tíz alkalommal módosították, és egészen 2016-ig csak korlátozottan alkalmazták. Az USA Igazságügyi Minisztériuma ekkor kezdte meg a FARA intenzívebb alkalmazását.

- 1) A FARA minden olyan személyre vonatkozik, aki „külföldi megbízó” nevében jár el. A külföldi megbízó kifejezés magában foglalja a külföldi kormányokat, politikai pártokat, gazdasági társaságokat, civil szervezeteket, állami tulajdonú vállalatokat és magánszemélyeket is. Voltak azonban törekvések arra, hogy a külföldi megbízók fogalmát szűkítsék, valamint, hogy a FARA által a magán- és nem politikai tevékenységet folytató személyek mentességeire is nagyobb hangsúlyt helyezzenek.
- 2) A FARA végrehajtásáért nem jött létre felelős új szervezet; ehelyett az Egyesült Államok szövetségi szintű Igazságügyi Minisztériuma gondoskodik a törvény gyakorlati alkalmazásáról az úgynevezett FARA Egységen keresztül. A FARA Egység ellenőrzéseket végez és felszólítja a potenciális regisztrálókat, általában okiratokat és szöveges válaszokat, valamint felvilágosítást kérve azoktól, akik a megítélése szerint külföldi ügynökként kötelesek regisztráltatni magukat.
- 3) A FARA szándékos megsértése, akár hamis állítások megtételével, akár információk elhallgatásával, büntetőjogi szankciókat is maga után vonhat, amely 10.000 dollárig terjedő pénzbírság vagy öt évig terjedő szabadságvesztés is lehet.
- 4) A Minisztériumnak jogában áll polgári és közigazgatási eljárásokat kezdeményezni, amennyiben a FARA előírásainak a súlyos megsértésére utaló hiteles bizonyíték áll rendelkezésre. Büntetés kiszabása helyett regisztrációra is kötelezheti az érintettet, továbbá ideiglenes vagy végleges intézkedésként a tevékenységét is korlátozhatja. A feltételezett jogsértőknek joguk van tárgyalást kérni a határozat meghozatala előtt, és a döntés ellen jogorvoslatnak van helye.

A magyar Országgyűlés 2023. december 12-én fogadta el a nemzeti szuverenitás védelméről szóló törvényt (a továbbiakban: szuverenitásvédelmi törvény), amely tíz nappal később lépett hatályba. A szuverenitásvédelmi törvény végrehajtásáért a 2024. február 1-jén létrehozott Szuverenitásvédelmi Hivatal felel.

- 1) A szuverenitásvédelmi törvény értelmében a Szuverenitásvédelmi Hivatalnak jogában áll kivizsgálni és feltérképezni azokat a szervezeteket, amelyek a választói akarat befolyásolására irányuló tevékenységet külföldi finanszírozásból végeznek. A törvény hatálya alá tartozó magánszemélyeket és szervezeteket ugyanakkor nem terheli regisztrációs kötelezettség. A szuverenitásvédelmi törvény értelmében a diplomáciai testület tagjainak kivételével szinte minden magánszemély és jogi személy vizsgálható külföldi befolyásolás és külföldi finanszírozás szempontjából.
- 2) A Szuverenitásvédelmi Hivatal új hatóságként jött létre, amelynek feladata más állam vagy külföldi szerv, szervezet vagy természetes személy érdekében végzett konkrét tevékenységek kivizsgálása amennyiben azok alkalmasak arra, hogy sértsék vagy veszélyeztessék Magyarország szuverenitását. A Hivatal továbbá vizsgálja és feltérképezi azon szervezeteket, amelyek külföldről származó támogatás felhasználásával befolyásolhatják a választások eredményét vagy a választói akaratot.

- 3) Bár önmagában nem szabhat ki szankciókat, a Szuverenitásvédelmi Hivatal a szuverenitásvédelmi törvény végrehajtása során, az általa közreadott jelentésekben a vizsgált személyek, szervezetek jóhírnevét sértő, rágalmazó megállapításokat fogalmazhat meg. Megbélyegző kifejezések közzétételén túl javasolhatja, hogy az Országgyűlés Nemzetbiztonsági Bizottsága hallgassa meg a vizsgált szervezet vezetőjét.
- 4) A Szuverenitásvédelmi Hivatal által vizsgált személyek és szervezetek nem jogosultak a tisztességes eljárásra, és az őket esetlegesen rágalmazó állítások ellen jogorvoslatnak sincs helye.
- 5) A szuverenitásvédelmi törvény a Büntető Törvénykönyvet is módosította, aminek következtében bűncselekménynek számít az, ha a választásokon részt vevő jelöltek, politikai pártok vagy egyesületek külföldi finanszírozást használnak fel a választói akarat befolyásolására.

1. Bevezetés

Számos ország fogadott el olyan törvényt, amely előírja a külföldi ügynökökkel, illetve megbízókkal kapcsolatos bizonyos tevékenységek nyilvánosságra hozatalát. Ezeket a törvényeket általában külföldi befolyásra vonatkozó jogszabályoknak nevezzük. Ilyen jogszabályokat léptetett életbe többek között az Egyesült Államok, Ausztrália, Izrael, az Egyesült Királyság és Szlovákia is. Az Európai Bizottság 2019-ben tett javaslatot a külföldi befolyásról szóló irányelv elfogadására, annak érdekében, hogy harmonizálja a tagállamok által a külföldi befolyásra vonatkozóan elfogadott különböző jogszabályokat.¹ A Bizottság javaslata az EU-nak a belső piac működését esetlegesen akadályozó tagállami szabályozások harmonizálására irányuló hatáskörén alapszik és nem terjed ki a tagállamok nemzetbiztonságának szabályozására. Az Európai Parlament a 2024. júniusi választásokig nem vitatta meg a Bizottság javaslatát.

A külföldi befolyásra vonatkozó európai jogszabályok közül az egyik legismertebb a 2016-ban elfogadott Sapin II. törvény, amely a Franciaországban működő külföldi ügynökök számára regisztrációs kötelezettséget ír elő.² Ez annyiban tér el más külföldi befolyásra vonatkozó jogszabályoktól, hogy a francia lobbista-nyilvántartásban minden lobbistának nyilvánosságra kell hoznia az általa képviselt harmadik feleket, a nyilvántartás nem tesz különbséget külföldi és belföldi képviselők között.³ A Sapin II. törvény sajátossága továbbá, hogy létrehozta Franciaország korrupcióellenes hivatalát.⁴ 2024-ben Franciaország a FARA-hoz jobban hasonlító, külföldi befolyásra vonatkozó jogszabálytervezetet terjesztett elő.⁵ Ez a törvénytervezet a külföldi érdekekért lobbizó személyeknek is előírná a regisztrációt, és szankciókat irányoz elő azokra, akik nem tesznek eleget a törvényi kötelezettségeiknek. A javaslat lehetővé teszi továbbá a pénzügyi eszközök befagyasztását olyan személyek, cégek vagy szervezetek esetében, akikről kiderül, hogy „külföldi befolyásolásban vettek részt”.⁶

Oroszország 2022-ben újra szabályozta a külföldi befolyásra vonatkozó jogszabályait és elfogadta a külföldi befolyás alatt álló szervezetek/személyek tevékenységének ellenőrzéséről szóló törvényt.⁷ Ez a törvény kiterjedt jelentéstételi kötelezettségeket ír elő, és felhatalmazza a kormányt arra, hogy azokat, akik külföldi államoktól kaptak támogatást, vagy akik külföldi befolyás alatt állnak, „külföldi ügynökkel kapcsolatban állónak” minősítse.⁸ Ez a minősítés számos korlátozással jár, az eljárás nyilvános és tisztességes tárgyalás nélkül zajlik, és a minősítéssel szemben nem lehet jogorvoslattal élni.⁹ Az orosz törvény szerint a „külföldi ügynök” kifejezés meghatározása elég tág ahhoz, hogy szinte bárkire alkalmazható legyen. Emiatt ez a törvény alkalmas a szólás és a véleménynyilvánítás szabadságának a korlátozására is.¹⁰

¹ *Legislative Proposal Establishing Harmonised Requirements in the Internal Market on Transparency of Interest Representation Carried Out on Behalf of Third Countries*, 2023/0463(COD), EUR. PARL. (2023)

[https://oeil.secure.europarl.europa.eu/oeil/popups/ficheprocedure.do?reference=2023/0463\(COD\)&l=en](https://oeil.secure.europarl.europa.eu/oeil/popups/ficheprocedure.do?reference=2023/0463(COD)&l=en).

² Loi 2016-1691 du 9 décembre 2016 relative à la transparence, à la lutte contre la corruption et à la modernisation de la vie économique [Az átláthatóságról, a korrupció elleni küzdelemről, és a gazdasági élet modernizálásáról szóló 2016-1691 számú törvény], Journal Officiel de la République Française [J.O.] [Hivatalos Közlöny], 2016. december 10.

³ L. THE LAW LIBRARY OF CONGRESS, LOBBYING AND FOREIGN AGENT REGISTRATION LAWS 1, 10-14 (2023).

⁴ L- *About Us*, AGENCE FRANÇAISE ANTICORRUPTION, <https://www.agence-francaise-anticorruption.gouv.fr/en/lagence>.

⁵ Proposition de loi visant à prévenir les ingérences étrangères en France [A Franciaországot érő külföldi befolyás megelőzésére irányuló törvényjavaslat], No. 269, Assemblée Nationale [Nemzetgyűlés] 2024. március 27.

⁶ L. *France's Assemblée passes bill against foreign interference*, LE MONDE (2024. március 27.),

https://www.lemonde.fr/en/france/article/2024/03/27/france-s-assemblee-passes-bill-against-foreign-interference_6660175_8.html.

⁷ L. ALBERTO ALEMANNI & FELIX SAMES, HOW TO EVALUATE A FOREIGN INFLUENCE LEGISLATION? A COMPARATIVE ANALYSIS (The Good Lobby 2023), <https://www.thegoodlobby.eu/wp-content/uploads/2023/11/TGL-Study-How-to-Evaluate-a-Foreign-Influence-Legislation-A-Comparative-Analysis.pdf>.

⁸ L. u.a.

⁹ *Russia: New Restrictions for 'Foreign Agents'*, HUMAN RIGHTS WATCH (2022. december 1.),

<https://www.hrw.org/news/2022/12/01/russia-new-restrictions-foreign-agents>.

¹⁰ L. u.a.

2. Az USA külföldi befolyásra vonatkozó törvénye

Az USA 1938-ban fogadta el a külföldi ügynökök nyilvántartásáról szóló törvényt (Foreign Agents Registration Act, a továbbiakban a szakirodalomban és a köznyelvben egyaránt elterjedt rövidítésnek megfelelően: FARA). A FARA létrehozásának célja a külföldi propagandatevékenységek elleni fellépés, az ilyen tevékenységet folytató személyek és szervezetek nyilvános regisztrációja útján. Az Egyesült Államokon belül, az átláthatóság fokozása érdekében lehetővé teszi a kormány és a nyilvánosság számára a külföldi ügynököktől származó információk megismerését. Bár a FARA által használt fogalmak meglehetősen széleskörű alkalmazást tesznek lehetővé, az Egyesült Államok Igazságügyi Minisztériuma kifejezetten megszorítóan értelmezte a jogszabályt, és meglepően kisseredményű polgári pert, illetve büntetőeljárást kezdeményezett. A törvény elfogadása óta eltelt 84 év alatt kevesebb mint 100 ügyet vittek bíróság elé a FARA alapján.

A hatályba lépését követő években a FARA-t az 1940-es években elsősorban a kommunista és a nemzetiszocialista propaganda elleni küzdelemre alkalmazták, bár az Egyesült Államokban ritkán vontak felelősségre magánszemélyeket ezen jogszabály alapján.¹¹ A közelmúltban azonban az igazságügy-minisztérium intenzívebben hajtja végre a FARA rendelkezéseit, felhasználva a törvényt az orosz kormánnyal való együttműködésük miatt olyan közszereplők ellen indított büntetőeljárásban, mint Paul Manafort és Michael Flynn.¹² 2016 előtt az igazságügy-minisztérium mindössze hét büntetőügyet indított a FARA alapján, polgári jogi eljárást pedig 1991-től kezdődően egyáltalán nem kezdeményezett.¹³ 2016 óta azonban több mint harminc személy és szervezet ellen indított büntető- és polgári jogi eljárásokat.¹⁴ Bár számos ügy van még folyamatban, az elmúlt években a FARA büntetőjogi szintű megsértése miatt elítélteket nagyrészt pénzbüntetéssel, illetve valamilyen kiegészítő kötelezettség előírásával sújtották, annak érdekében, hogy a FARA előírásait a jövőben tiszteletben tartsák.¹⁵ Az igazságügy-minisztérium több, különösen kirívó esetben azonban szabadságvesztést kért az elkövetőkre.¹⁶

Mivel a FARA végrehajtása az elmúlt években intenzívebbé vált, a reformerek, köztük az Amerikai Ügyvédi Kamara (American Bar Association, a továbbiakban: ABA), további erőfeszítéseket tettek a törvény hatályának szűkítésére, egyben az előírások pontosítására.¹⁷ 2019-ben az ABA külön munkacsoportot hozott létre a FARA reformja érdekében, és 2021-ben jelentést tett közzé, amelyben felvázolta a FARA reformjával kapcsolatos álláspontját. A jelentés egyebek mellett a „külföldi megbízó” homályos fogalmának a tisztázását és a FARA alkalmazási körének a szűkítését javasolta. Emellett sokan a FARA által a magán- és nem politikai tevékenységet folytató személyek mellett például a nyilvántartott lobbistáknak, a tudományos élet képviselőinek, az ügyvédeknek és a diplomatáknak nyújtott mentességekre összpontosítottak.¹⁸

¹¹ L. Nick Robinson, *Fixing the FARA Mess*, JUST SECURITY (Mar. 16, 2022), <https://www.justsecurity.org/80690/fixing-the-fara-mess>.

¹² L. *Recent FARA Cases*, U.S. DEP'T OF JUSTICE, <https://www.justice.gov/nsd-fara/recent-cases>.

¹³ AUDIT OF THE NATIONAL SECURITY DIVISION'S ENFORCEMENT AND ADMINISTRATION OF THE FOREIGN AGENTS REGISTRATION ACT, U.S. DEP'T OF JUSTICE (2016).

¹⁴ L. *Recent FARA Cases*, *supra* note 13.

¹⁵ L. *u.a.*

¹⁶ L. *u.a.*

¹⁷ L. AM. BAR ASS'N, *FARA: ISSUES AND RECOMMENDATIONS FOR REFORM* (2021); NICK ROBINSON, *FOREIGN INFLUENCE REGISTRATION LAWS AND CIVIL SOCIETY: AN ANALYSIS AND RESPONSES* (International Center for Not-for-Profit Law 2024).

¹⁸ L. *Does FARA exempt any activities from Registration?*, CAPLIN & DRYSDALE (2024), www.fara.us; JACOB R. STRAUS, CONG. RSCH. SERV., IF10499, *FOREIGN AGENTS REGISTRATION ACT (FARA): AN OVERVIEW* (2024), kifejti, hogy a FARA nyolc olyan mentességet szabályoz, amelyek lehetővé teszik a potenciális regisztráló számára, hogy elkerülje az igazságügy-minisztérium által történő nyilvántartásba vételt (22 U.S.C. § 613). A nyolc mentesség a következőkre vonatkozik: (1) diplomáciai vagy konzuli tisztviselők; (2) külföldi kormányok tisztviselői; (3) diplomáciai vagy konzuli tisztviselők személyzete; (4) magán- és nem politikai tevékenység, beleértve az adománygyűjtést; (5) vallási, iskolai vagy tudományos tevékenység; (6) az Egyesült

Mivel az igazságügy-minisztérium bejelentette, hogy a FARA módosítását tervezi, 2022-ben két tucat, a témák széles spektrumát képviselő nonprofit szervezet – köztük a Global Business Alliance, az International Center for Not-for-Profit Law, az Institute for Free Speech és a National Association of Criminal Defense Lawyers – nyilvános észrevételeket nyújtott be az igazságügy-minisztériumnak.¹⁹ A FARA reformja iránti növekvő érdeklődés ellenére a reform kimenetele továbbra is bizonytalan, különösen a nyilvántartott külföldi lobbistákra vonatkozó mentességet éri erős kritika.²⁰

A FARA reformjának támogatói a törvény szűkítését elsősorban két területen szeretnék elérni. Először is, a „külföldi megbízó” fogalmának szigorúbb értelmezést eredményező meghatározását javasolják, amely a törvény értelmében egyértelműen megkülönbözteti a kormányzati szerveket a külföldi állampolgároktól és a nem kormányzati szervezetektől.²¹ Másodszor, a kritikusok tisztázni szeretnék, hogy mit jelent az, hogy egy ügynök egy külföldi megbízó kérésére jár el. Továbbá azt javasolták, hogy a FARA szűkítse a tárgyi hatálya alá tartozó tevékenységek körét.²²

Összességében a FARA reformjának számos támogatója aggódik amiatt, hogy a FARA kiterjesztő értelmezést lehetővé tévő meghatározásait egyre inkább a nonprofit szervezetek, vállalkozások, a média, a vallási intézmények, egyetemek és más szervezetek működésébe történő szükségtelen beavatkozásra fogják használni.²³ Emellett a FARA átpolitizálódása miatt a reform hívei azzal érveltek, hogy eljött az ideje annak, hogy a Kongresszus vagy a bíróságok is beavatkozzanak a kérdésbe.²⁴ Bár az évek során számos törvényjavaslatot terjesztettek elő a FARA reformjára, a FARA-t 1995 óta nem módosították.²⁵ A tisztázásra irányuló egyre hangosabb igények mindenesetre a FARA valamilyen módosítására sarkallják a Kongresszust.²⁶

Államok védelme szempontjából létfontosságú külföldi kormány védelme; (7) bizonyos jogászképzéssel rendelkező és bizonyos jogi képviseletet ellátó személyek; és (8) lobbitevékenységet folytató és a Lobby Disclosure Act szerint regisztrált személyek. (LDA; 2 U.S.C. §§1601-1614).

¹⁹ L. Clarification and Modernization of Foreign Agents Registration Act (FARA) Implementing Regulations, 28 Fed. Reg. 70787 (2021. december 13.); *Fixing the FARA Mess*, *supra* note 13.

²⁰ L. STRAUS, *fent*, 19. sz. lábjegyzet

²¹ L. AM. BAR ASS'N, *fent*, 18. sz. lábjegyzet, 6-9.

²² L. ROBINSON, *fent*, 18. sz. lábjegyzet, 6-9.

²³ *Fixing the FARA Mess*, *fent*, 13. sz. lábjegyzet.

²⁴ L. *u.a.*

²⁵ L. Andy Wright, et al., *Foreign Agents Registration Act Reform: On the 2022 Agenda?*, JUST SECURITY (Feb. 7, 2022), <https://www.justsecurity.org/80110/foreign-agents-registration-act-reform-on-the-2022-agenda/>; L. *e.g.*, Retroactive Foreign Agents Registration Act, H.R.4545, 118th Cong. (2023); Foreign Agents Disclosure and Registration Enhancement Act of 2021, S. 1724, 117th Cong. (2021).

²⁶ L. Brian J. Fleming, et al., *Potential for FARA Reform in the 118th Congress*, STEPTOE (2023. május 18.), <https://www.steptoelaw.com/en/news-publications/political-law-blog/potential-for-fara-reform-in-the-118th-congress.html>.

3. A külföldi befolyás elleni küzdelem ürügyén Magyarországon elfogadott törvények

2023. december 12-én fogadták el Magyarország külföldi befolyással kapcsolatos legújabb jogszabályát, a nemzeti szuverenitás védelméről szóló törvényt.²⁷ E jogszabály a kormány azon törekvését fejezi ki, hogy jogilag elítéljen olyan személyeket és szervezeteket, akiknek, illetve amelyeknek a hatalommal szembeni kritikája a kormány meggyőződése szerint szorosan összekapcsolódik azzal, hogy túlnyomórészt külföldről származó finanszírozásban részesülnek. A szuverenitásvédelmi törvény elfogadása nem az első kísérlet a magyar kormány részéről annak a politikai feltételezésnek az alátámasztására, hogy a Magyarországon működő jogvédő szervezetek külföldről származó finanszírozása komolyan veszélyezteti hitelességüket és szakmaiságukat, és végső soron a támogatóik engedelmessé teszi őket.

A külföldről támogatott szervezetek átláthatóságáról szóló, 2017-ben elfogadott törvény volt az az első jogszabály, amely ok-okozati összefüggés meglétét kívánta sugalmazni az ilyen szervezetek nem magyarországi forrásból származó bevételei és az általuk képviselt vélemények hitelessége és megbízhatósága között.²⁸ Az Európa Tanács Velencei Bizottsága véleményében kifejezte aggodalmát amiatt, hogy „a külföldi finanszírozásban részesülő civil társadalmi szervezetek tevékenységének ... a társadalom érdekei ellen irányuló tevékenységként való ábrázolása ... sértheti a diszkrimináció tilalmát”, és a törvény alapos újragondolását javasolta.²⁹ Az Európai Bizottság által a magyar kormány ellen 2018-ban indított kötelezettségszegési eljárás eredményeként az Európai Unió Bírósága (EUB) 2020-ban hozott ítéletében megállapította, hogy a külföldről támogatott szervezetek átláthatóságáról szóló törvény „diszkriminatív és indokolatlan korlátozásokat vezetett be a civil szervezeteknek nyújtott külföldi adományokra”, aminek következtében ezt a jogszabályt hatályon kívül kellett helyezni.³⁰

A külföldről támogatott szervezetek átláthatóságáról szóló törvény miatt folyamatban lévő eljárás ellenére továbbra is érvényesült az a politikai elszántság, hogy egyes civil szervezeteket potenciális szankcióknak tegyenek ki. Ez vezetett az úgynevezett „Stop Soros” törvény 2018-as elfogadásához, amely a menedékkérőknek a menedékkérelmem benyújtásához segítséget nyújtó személyeket egy évig terjedő börtönbüntetéssel fenyegette.³¹ Az EUB 2021-es, az Európai Bizottság által indított kötelezettségszegési eljárás eredményeként hozott ítéletében megállapította, hogy a „Stop Soros” törvény elfogadásával Magyarország megszegte számos európai uniós irányelvből eredő menekültügyi és nemzetközi védelmi kötelezettségét.³² Az EUB döntését megelőzően a Velencei Bizottság is éles kritikát fogalmazott meg véleményében, amelynek végén felszólította a magyar kormányt, hogy helyezze hatályon kívül a „Stop Soros” törvényt.³³ Ezért Magyarországnak jelentős mértékben módosítania kellett a „Stop Soros” törvényt.

²⁷ A nemzeti szuverenitás védelméről szóló 2023. évi LXXXVIII. törvény.

²⁸ A külföldről támogatott szervezetek átláthatóságáról szóló 2017. évi LXXVI. törvény.

²⁹ Hungary: Opinion on the Draft Law on the Transparency of Organisations Receiving Support From Abroad, CDL-AD(2017)015, Venice Commission (2017. június 20.).

³⁰ A Bíróság ítéletei a Case C-78/18, ECLI:EU:C:2020:476 (June 18, 2020) esetben. A kötelezettségszegési eljáráshoz, l. Hungary: Commission launches infringement procedure for law on foreign-funded NGOs, European Commission (2017. július 13.), https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/es/ip_17_1982. A külföldről támogatott szervezetek átláthatóságáról szóló 2017. évi LXXVI. törvényt a közélet befolyásolására alkalmas tevékenységet végző civil szervezetek átláthatóságáról szóló 2021. évi XLIX. törvény helyezte hatályon kívül.

³¹ Egyes törvényeknek a jogellenes bevándorlás elleni intézkedésekkel kapcsolatos módosításáról szóló 2018. évi VI. törvény.

³² A Bíróság ítélete a C-821/19, ECLI:EU:C:2021:930 (2021. november 16.) esetben. A kötelezettségszegési eljáráshoz, l. Hungary: Commission launches infringement procedure for law on foreign-funded NGOs, European Commission (2017. július 13.), https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/es/ip_17_1982.

³³ Hungary: Joint Opinion on the Provisions of the so-called “Stop Soros” draft Legislative Package which directly affect NGOs, CDL-AD(2018)013, Venice Commission (2018. június 25.).

leginkább kirívó rendelkezéseit, többek között azokat, amelyek a menedékkérőknek nyújtott segítséget büntethetővé teszik.³⁴

A szuverenitásvédelmi törvény megalkotása ékes bizonyítéka annak, hogy a magyar kormány folyamatosan törekszik a vele szemben kritikát megfogalmazó civil szervezetek hitelességének aláásására, ezzel növelve az ilyen szervezetek reputációs kockázatait és adminisztratív terheit. Nem meglepő módon a Velencei Bizottság a jelentésében komoly kritikát fogalmazott meg szuverenitásvédelmi törvénnyel szemben. A Velencei Bizottság szerint a szuverenitásvédelmi törvény nem nyújt „megfelelő garanciákat a [Szuverenitásvédelmi] Hivatal függetlenségére vonatkozóan”, és mint „államigazgatási szerv”, amelynek elnökét a végrehajtó hatalom nevezi ki és menti fel, a „[Szuverenitásvédelmi] Hivatal nem tekinthető önálló szervnek”. Ezenkívül a Velencei Bizottság megjegyezte, hogy a Szuverenitásvédelmi Hivatal „rendkívül széles – és homályosan meghatározott – hatáskörrel rendelkezik”, amely lehetővé teszi számára, hogy „beavatkozzon bármely jogi vagy természetes személy magánéletébe, és részt vegyen e jogalany megbélyegzésében és megszügyenyítésében anélkül, hogy alávetné magát bármilyen ellenőrzésnek vagy jogorvoslati mechanizmusnak ... ami a jog önkényes és politikai indíttatású alkalmazásához vezethet”. A Velencei Bizottság megállapította, hogy „nagy a kockázata annak, hogy a [Szuverenitásvédelmi] Hivatal létrehozatala és tevékenysége elretentő hatást fog kifejteni a szabad és demokratikus vitára Magyarországon”.³⁵

Ugyanilyen aggodalmakat fogalmazott meg az Európai Bizottság, amely 2024. februárjában kötelezettségszegési eljárást indított Magyarország ellen, mert a szuverenitásvédelmi törvény számos rendelkezése sérti az uniós jogot.³⁶ Az Európai Bizottság úgy ítélte meg, hogy a szuverenitásvédelmi törvény egyes előírásai ellentétesek az elsődleges és másodlagos uniós jogszabályokkal, ide értve különösen „számos, az EU Alapjogi Chartájában rögzített alapvető jog[ot], mint például a magán- és családi élet tiszteletben tartásához fűződő jog, a személyes adatok védelméhez fűződő jog, a véleménynyilvánítás joga és az információszabadság, az egyesülési szabadság, a hatékony jogorvoslati és a tisztességes eljárásához fűződő jog, az önvádra kötelezés tilalma és az ügyvédi titok; a személyes adatok védelemével kapcsolatos követelmények, valamint a belső piacra vonatkozó számos előírást.”³⁷ Mindez jól mutatja, hogy az Európai Bizottság hogyan mozdult el a jogállamiság elvének magyarországi megsértése során a szűk értelmezéstől a rendszerszemléletű megközelítés felé, legalábbis abban az értelemben, hogy kész kötelezettségszegési eljárást indítani a jogállami követelmények megsértése miatt, holott ezt az eszközt az uniós jog ágazati megsértésének és nem az Európai Unió alapvető értékeivel való szembeszegülés kezelésére hozták létre.

Úgy tűnik, hogy a magyar kormány szándékosan próbálja egyre újabb emberi jogi és jogállami kihívásokkal provokálni a különböző európai intézményeket. Ebben az esetben azonban mind az Európai Unió, mind az Európa Tanács következetes és határozott álláspontot képvisel a magyar kormány által megsértett elvek és előírások ügyében. Ha minden fél ragaszkodik ehhez a megközelítéshez, a magyar kormányra valószínűleg újabb elmarasztaló ítélet vár az EUB-tól.

³⁴ A módosításokat az egyes büntetőjogi tárgyú és ehhez kapcsolódóan egyéb törvények módosításáról szóló 2022. évi LX. törvény vezette be.

³⁵ Hungary: Opinion on Act LXXXVIII of 2023 on the Protection of National Sovereignty, CDL-AD(2024)001, Venice Commission (2024. március 18.).

³⁶ INFR(2024)2001; *May Infringements Package: Key Decisions*, European Commission (2024. május 23.), https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/EN/inf_24_2422 (a kapcsolódó emlékeztető a Bizottságtól).

³⁷ *L. February Infringement Package: Key Decisions*, European Commission (2024. február 7.), https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/inf_24_301 (Point No. 4).

4. A szuverenitásvédelmi törvény

A szuverenitásvédelmi törvény alapján létrejött Szuverenitásvédelmi Hivatal (SZH) formai értelemben autonóm államigazgatási szerv, amely független minden más államhatalmi szereplőtől és önálló központi költségvetési szervként az Országgyűlésnek is mindössze a Hivatal éves költségvetésének jóváhagyása erejéig van alávetve.³⁸ A Hivatal vezetőségének kiválasztása és kinevezése ugyanakkor nagymértékben függ a politikától, az SZH elnökét ugyanis a miniszterelnök javaslatára a köztársasági elnök nevezi ki, a két elnökhelyettest pedig a Hivatal elnöke bízza meg. A Hivatal elnöke csak abban az esetben menthető fel, ha nem felel meg a kinevezéshez szükséges követelményeknek, vagyis a szuverenitásvédelmi törvény nem rendelkezik semmilyen eljárásról vagy mechanizmusról arra az esetre, ha az elnök megszegi a kötelezettségeit, és a vezetők magatartásának az ellenőrzésére sem tartalmaz semmilyen rendelkezést.

A Hivatal számos hatásköre négy fő területre terjed ki. Ezek közé tartoznak (i) az elemző tevékenységek, (ii) az értékelési tevékenységek, (iii) a javaslattevő tevékenységek és (iv) a vizsgálati tevékenységek. Az elemző, értékelő és javaslattevő tevékenységeken belül a Hivatal alapvető feladata az évente közzéteendő nemzeti szuverenitásjelentést megalapozó szuverenitási-kockázat értékelési módszertan kidolgozása. A Hivatal tágran meghatározott vizsgálati tevékenységei többféle feladatot foglalnak magukban. A Hivatal többek között jogosult vizsgálni az érdekképviselési tevékenységet, a dezinformációs tevékenységet és az információk manipulálására irányuló tevékenységet, valamint a demokratikus vita, az állami és társadalmi döntéshozatali folyamatok befolyásolására irányuló tevékenységet, feltéve, hogy e tevékenységet más állam vagy - a jogállásától, illetve a szuverenitásvédelmi törvény szóhasználatában a jogi státuszától függetlenül - külföldi szerv vagy szervezet, illetve természetes személy érdekében végzik, feltéve, hogy az érintett tevékenységek bármelyike Magyarország szuverenitását sértheti vagy veszélyeztetheti. Emellett a Hivatal vizsgálja azokat a szervezeteket, amelyek külföldről származó támogatás felhasználásával megvalósuló tevékenysége befolyást gyakorolhat a választások kimenetelére, továbbá feltérképezi és vizsgálja azon szervezeteket, amelyek külföldről származó támogatás felhasználásával a választói akarat befolyásolására irányuló tevékenységet folytatnak, vagy ilyen tevékenységet támogatnak.

A Hivatal hatásköre nemcsak tárgyi értelemben széles, de a szuverenitásvédelmi törvény tágran meghatározott személyi hatályának megfelelően, a diplomáciai testület tagjainak kivételével gyakorlatilag bármely természetes és jogi személyre kiterjed.

A vizsgálati tevékenység végzése során a Hivatal többek között jogosult arra, hogy a vizsgált szervezettől tájékoztatást, adatszolgáltatást, valamint iratmásolatokat kérjen. A nemzeti szuverenitásról szóló éves jelentés közzététele mellett a Hivatal egyedi ügyeket is vizsgál, és az ezzel kapcsolatos megállapításokat és következtetéseket külön jelentésben teszi közzé.³⁹

A Hivatal nem szabhat ki szankciókat, legalábbis nem a hagyományos értelemben. Ez azt jelenti, hogy a szabályok megsértése esetén a Hivatal például nem róhat ki bírságot és nem tilthatja el a vizsgált szervezetet a tevékenysége további folytatásától. Ugyanakkor „jogsértőként” történő nyilvános megbélyegzéssel megsértheti bármely olyan természetes vagy jogi személy jóhírnevét, aki vagy amely nem szolgáltat információt. Továbbá javasolhatja, hogy az Országgyűlés nemzetbiztonsággal foglalkozó állandó bizottsága idézze be és hallgassa meg az érintett szervezet vezetőjét.

³⁸ Mindazonáltal meg kell jegyezni, hogy bár a Hivatal 2024. február 1-je óta működik, Magyarország költségvetési törvénye nem rendelkezik az új hivatal juttatásairól, ehelyett a kormány egyedi határozatokban intézkedik a Hivatal havi juttatásairól, ami a Hivatalt a kormánytól teszi függővé.

³⁹ A Hivatal első ilyen jellegű jelentése elérhető a Hivatal Facebook profiljában: Jelentés az X közösségi platformon megjelent felvételek vizsgálatáról, Szuverenitásvédelmi Hivatal (2024. május 22.), <https://tinyurl.com/3r6keer3>.

E nem túlzottan szigorúnak tűnő szankciók arra szolgálnak, hogy még inkább lejárassák a vizsgálat alá vont szervezeteket. Ennél is aggasztóbb az, hogy a Hivatal jelentéseivel szemben jogorvoslati lehetőség nincs, azaz a Hivatal által tett vagy a jelentésében szereplő bármely megállapítás vagy következtetés ellen nem lehet panasszal vagy fellebbezéssel élni. Az a lehetőség, hogy a Hivatal potenciálisan rágalmazó vagy becsületsértő tartalmú jelentéseket tehet közzé anélkül, hogy ezzel szemben bármilyen jogorvoslati lehetőség rendelkezésre állna, szankcionálás olyan formájának tekinthető, amely kétségkívül korlátozza a szabad véleménynyilvánítás jogát. A jogorvoslat alóli mentesség ráadásul egyértelműen ellentmond Magyarország Alaptörvénye által mind a bíróságok, mind a közigazgatási szervek eljárására nézve előírt a tisztességes eljárás követelményének.

A Hivatal azon jogköre, hogy az Országgyűlés nemzetbiztonsággal foglalkozó állandó bizottsága előtt meghallgatást kezdeményezzen, és az általa vizsgált szervezetek vezetőit a bizottság elnöke által beidéztesse, elrettentheti az érintett szervezeteket a kritika szabad kifejtésétől és a bizottsági beidézés és a vallomástétel kockázatának elkerülése érdekében öncenzúrára ösztönözhet.

A Hivatal eljárása és tevékenysége elleni jogorvoslat lehetőségének a kizárása, valamint a Hivatal feletti felügyelet általános hiánya - azon túl, hogy jogállamisági szempontból súlyosan aggályos - ténylegesen megakadályozza olyan bírósági joggyakorlat kialakítását, amely kijelölhetné, hogy milyen magatartás tanúsítása felel meg a szuverenitásvédelmi törvény előírásainak és mi számít tilalmazottnak. Külső ellenőrzés hiányában a Hivatal önkényesen korlátozhatja, hogy a polgárok és a szervezetek milyen mértékben élhetnek az olyan alapvető szabadságjogaikkal, mint a véleménynyilvánítás, a szólásszabadság vagy a gyülekezés szabadsága. Intézkedéseinek és működésének potenciálisan önkényes jellege és a bírósági felülvizsgálat hiánya kiszámíthatatlanná teszi a Hivatal működését. Emiatt a polgárokat képtelenné válnak annak előzetesen eldöntésére, hogy a magatartásuk megfelel-e a törvényi előírásoknak vagy sem. A kiszámíthatóság, a külső ellenőrzés és a bírósági jogorvoslat hiánya teljesen összeegyeztethetetlen azzal a jogállami követelménnyel, hogy az állami szervek ne rendelkezzenek korlátlan hatalommal, és ne gyakorolhassák a hatásköreiket előre nem kiszámítható módon.

Tekintettel a szuverenitásvédelmi törvényből eredő kihívások összetettségére, nyugodtan megállapítjuk, hogy ez a jogszabály sérti a szólásszabadságot és a tisztességes eljárás elvét, noha mindkettő Magyarország Alaptörvényében meghatározott alapjog.

5. A szuverenitásvédelmi törvény és a FARA összehasonlítása

Bár a hatalom szócsövei azt állítják, hogy a szuverenitásvédelmi törvény az Egyesült Államok példáját követi, és érvelésük alátámasztására kifejezetten hivatkoznak többek között a FARA-ra, a két szabályozás valójában kevéssé hasonlít egymásra.⁴⁰ Bár a szuverenitásvédelmi törvény szerint a nyilvántartásba vétel nem kötelező, a Hivatal „feltérképezi és vizsgálja azon szervezeteket, amelyek külföldről származó támogatás felhasználásával megvalósuló tevékenysége befolyást gyakorolhat a választások kimenetelére”.⁴¹ A szuverenitásvédelmi törvény hatálya és nyelvezete hasonlít a FARA-ra, hiszen olyan kifejezések találhatók benne, mint „külföldi érdek”, „külföldi támogatás”, „külföldi befolyás”, „külföldi beavatkozás” és „politikai tevékenység”.⁴² Az igazságügy-minisztériummal ellentétben a Hivatal nem szabhat ki szankciókat és nem rendelhet el önálló eljárást sem. Ehelyett a Hivatalnak lehetősége van megszegényíteni mindazokat, akik megítélése szerint megsértik a törvényt. A Hivatal ezt azáltal teheti meg, hogy nyilvánosan „jogsértőnek” bélyegzi a vizsgált személy vagy szervezet működését. A Hivatal azt is javasolhatja, hogy az Országgyűlés Nemzetbiztonsági Bizottsága idézze maga elé a jogsértőnek minősített szervezet vezetőjét.

A szuverenitásvédelmi törvény a Büntető Törvénykönyvet is módosította, és három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő bűncselekménynek minősítette azt, ha egy jelölt „tiltott külföldi támogatást” vesz igénybe, továbbá előírta, hogy nem lehet „civil szervezetben felelős személy és pártban vezető tisztségviselő” az, aki a választói akarat tiltott befolyásolása bűncselekményt elköveti.⁴³ Tekintettel a bűnpártolás fogalmának a magyarországi bírósági joggyakorlat szerinti kiterjesztő értelmezésére, büntetőjogi szankciók fenyegetnek mindenkit, aki felbujtja vagy bűnsegédként támogatja a „tiltott külföldi támogatást” igénybe vevő jelöltet.

A szuverenitásvédelmi törvény azáltal is aggodalomra ad okot, hogy lehetővé teszi a Hivatal számára rágalmozó vagy becsületsértő tartalmak közzétételét anélkül, hogy az érintett felek számára jogorvoslati lehetőséget biztosítana. A Hivatal ellenőrzésének a teljes hiányán túl az is aggályos, hogy jogorvoslati lehetőség hiányában a bíróságok nem lesznek képesek olyan joggyakorlat kialakítására, amely eligazítást adna arról, hogy mi minősül a törvény megsértésének.

Összességében, annak ellenére, hogy a FARA és a szuverenitásvédelmi törvény nyelvezete sok tekintetben hasonló, a két jogszabály célja és alkalmazása nagymértékben eltér egymástól. A Szuverenitásvédelmi Hivatal hatásköre alá tartozó személyek és szervezetek gyakorlatilag teljességgel kiszámíthatatlan eljárásra kell felkészülniük. A jogorvoslat hiányából és nyilvános megbélyegzés lehetőségéből fakadóan a szuverenitásvédelmi törvény valójában inkább Oroszország sokat vitatott külföldi befolyásról szóló törvényére hasonlít.⁴⁴

Bár a Hivatal eddig egyetlen jelentéssel nem mutatott túl nagy aktivitást, az elnök által adott interjúk nem hagynak kétséget afelől, hogy a magyar szuverenitást fenyegető valódi veszélyek feltárása helyett a kormány belföldi kritikusai kerülnek előtérbe. Láncki Tamás, a Hivatal elnöke

⁴⁰ L., e.g., Láncki, Tamás – Kiszelly, Zoltán: *A szuverenitásvédelmi törvény nem orosz, hanem éppen amerikai példa alapján született*, Magyar Nemzet (2023. december 15.), <https://magyarnemzet.hu/belfold/2023/12/a-szuverenitasvedelmi-torveny-nem-orosz-hanem-eppen-amerikai-pelda-alapjan-szuletett-video> és Lomnici, Zoltán: *Az amerikai és magyar szuverenitásvédelmi normák átfedései*, ALAPTÖRVÉNY (2023. december 15.),

<https://alaptorvenyblog.hu/az-amerikai-es-magyar-szuverenitasvedelmi-normak-atfedesei.html>

⁴¹ *Hungary passes contested laws against foreign influence*, EURACTIV (2023. december 13.),

<https://www.euractiv.com/section/elections/news/hungary-passes-contested-laws-against-foreign-influence>.

⁴² L. fent, 28.-as lábjegyzet, a nemzeti szuverenitás védelméről szóló 2023. évi LXXXVIII. törvény, Preambulum, § 3; L. még Előterjesztői indokolás, A nemzeti szuverenitás védelméről szóló 2023. évi [LXXXVIII.] törvényhez, Országgyűlési Hivatala (2023. december 11.), <https://www.parlament.hu/irom42/06222/06222ind03.pdf>.

⁴³ A Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény 350/A. §.

⁴⁴ A Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény 52. § (5) bekezdés.

legalábbis azt állította a Bloombergnek adott interjújában, amelyet alig kilenc nappal a Hivatal létrehozása után adott, hogy „A titkos, több milliárd dolláros nukleáris és vasúti szerződéseken keresztül történő potenciális orosz és kínai befolyás vizsgálata egyelőre nem lesz prioritás.”⁴⁵ Lánzi Tamás akként összegezte a véleményét, hogy „csak azért, mert titkos megállapodásokról van szó, még nem feltétlenül beszélhetünk szuverenitási kérdésről”, ami nyugtalanító bevezető kijelentés egy olyan hatóság vezetője részéről, amely a nemzeti szuverenitás védelmére hivatott.⁴⁶

⁴⁵L. ALEMANN & SAMES, *fent*, a 8.-as számú lábjegyzet; ROBINSON, *fent*, 10.-es számú lábjegyzet.

⁴⁶Id. Simon Zoltán: *Orban Loyalist Who Ran 'Soros List' Targets Foreign Influence*, BLOOMBERG (Feb. 9, 2024), <https://www.bloomberg.com/news/articles/2024-02-09/orban-loyalist-who-ran-soros-list-targets-foreign-influence?sref=rOHF391B>

6. Következtetés

Az amerikai Foreign Agents Registration Act (FARA) és a magyar szuverenitásvédelmi törvény látszólag hasonló célokat szolgál és mindkettő széles körben alkalmazható a külföldi ügynökök tevékenységének ellenőrzésére. Végrehajtásuk azonban valószínűleg jelentősen különbözik egymástól. Az érintett kormányzati szervek eltérő hatásköre, az egyes törvények által előírt követelmények és mentességek, valamint a két országban érvényesülő, a tisztességes eljárásra és az alapvető jogvédelemre vonatkozó, valamint a szólásszabadsággal és a közigazgatási eljárások átláthatóságával kapcsolatos eltérő szabályozási környezet miatt.

A FARA megköveteli a külföldi megbízók nevében eljáró magánszemélyektől, hogy önkéntes alapon regisztráljanak és tegyék nyilvánossá a külföldi megbízóikkal fennálló kapcsolataikat és tevékenységeiket. A törvény végrehajtását az Egyesült Államok Igazságügyi Minisztériuma végzi, amely ellen a bíróságon lehet jogorvoslással élni. A FARA megsértése - akár hamis nyilatkozat megtétele, akár információ elhallgatása útján - büntetőjogi és polgári jogi szankciókat vonhat maga után, beleértve a 10 000 dollárig terjedő pénzbírságot, öt évig terjedő szabadságvesztést, valamint ideiglenes vagy végleges eltöltő határozatot. 2016 óta az igazságügy-minisztérium egyre több vizsgálatot indított, harminc magánszemélyt és szervezetet vonva eljárás alá. A szankciók azonban a börtönbüntetés helyett inkább pénzbírságot vagy a jövőbeli prevenció biztosítása érdekében nem megterhelő egyéb kötelezettségeket írtak elő.

A szuverenitásvédelmi törvény ezzel szemben a Szuverenitásvédelmi Hivatalon keresztül lehetővé teszi azt, hogy a hatalom célba vegye azokat a szervezeteket, amelyek külföldi finanszírozásban részesültek, igaz, nem ír elő nyilvántartásba vételre vonatkozó kötelezettséget. A kötelező regisztráció helyett a Hivatal kipellengérezheti azokat a szervezeteket, amelyekről úgy gondolja, hogy nem felelnek meg a törvénynek. A törvény emellett három évig terjedő szabadságvesztéssel büntethető bűncselekménynek minősíti, ha a választásokon részt vevő jelöltek, politikai pártok és egyesületek külföldi finanszírozást használnak fel arra, hogy befolyásolják vagy megpróbálják befolyásolni a választók akaratát.

A Hivatal vizsgálatának célkeresztjébe került vagy kipellengérezett személyek és szervezetek nem élhetnek jogorvoslással. A szuverenitásvédelmi törvény egyetlen lehetséges bírósági felülvizsgálata az Európai Bizottság által az európai uniós jog, az Alapjogi Charta és az Emberi Jogok Európai Egyezményének számos megsértése miatt indított kötelezettségszegési eljárás keretében képezhető el.⁴⁷

A két jogszabály alkalmazása abban is különbözik egymástól, hogy az USA kormánya a FARA révén a külföldi ügynökök nem megterhelő és önkéntes nyilvántartásba vételre ösztönöz, és nem célja, a szólásszabadság korlátozása, továbbá nem törekszik a kritikus szervezetek lejáratására. A FARA célja annak nyilvánosságra hozatala, hogy kik befolyásolják a nemzeti politikákról folytatott nyilvános vitákat, míg a kampányfinanszírozásra vonatkozó más amerikai jogszabályok tiltják meg, hogy külföldi állampolgárok pénzt adhassanak politikai pártoknak, beleértve a választási kampányok során történő reklámozására vonatkozó döntésekben való részvételt is.⁴⁸

A szuverenitásvédelmi törvény ezzel szemben azért, hogy a Szuverenitásvédelmi Hivatal általi sui generis vizsgálati eljárást hoz létre és lehetővé teszi büntetőjogi szankciók alkalmazását, korlátozza a civil szervezetek és minden olyan magánszemély vagy gazdasági társaság szabadságát, amely (aki) külföldi finanszírozásban részesül. A FARA nagyvonalú mentességei helyett, amelyek a közpolitikákról folytatott demokratikus viták elősegítésére irányulnak, a szuverenitásvédelmi törvény éppen az ellenkező eredményt éri el azzal, hogy olyan tevékenységeket vesz célba, amelyek „sérthetik vagy veszélyeztethetik a nemzeti szuverenitást”.

⁴⁷ L. AMNESTY INTERNATIONAL & HUNGARIAN HELSINKI COMMITTEE, HUNGARY'S ACT ON THE PROTECTION OF NATIONAL SOVEREIGNTY IN BREACH OF EU LAW (2024), https://helsinki.hu/en/wp-content/uploads/sites/2/2024/02/Sovereignty_Protection_Act_breaches_EU_law_2024.pdf

⁴⁸ L. Prohibition on contributions, donations, expenditures, independent expenditures, and disbursements by foreign nationals, 11 C.F.R. § 110.20.